

RDA-terminologia

RDA-koulutukset 2022: koulutusvideo
Marja-Liisa Seppälä

RDA uudistaa myös terminologiaansa

- Uudistunut RDA-kuvailustandardi sisältää uusia termejä liittyen mm.
 - Hallinnolliseen metatietoon
 - Linkitettyyn dataan
 - Aineistokokonaisuuksiin
- RDA-verkkosivujen alisivulla [RDA-terminologia](#) on listaus keskeisistä uusista termeistä ja niiden selitykset
- Tässä esityksessä
 - Liitän ko. termejä käyttökonteksteihin
 - Hahmottelen termien välisiä yhteyksiä

RDA-entiteettien ryhmittely

Toimijaentiteetit

Yhteisö

Suku

Henkilö

Toimija

Yhteis-
toimija

Aineistoentiteetit

Teos

Ekspres-
sio

Manifes-
taatio

Kappale

Edustava
ekspres-
sio

Muut entiteetit

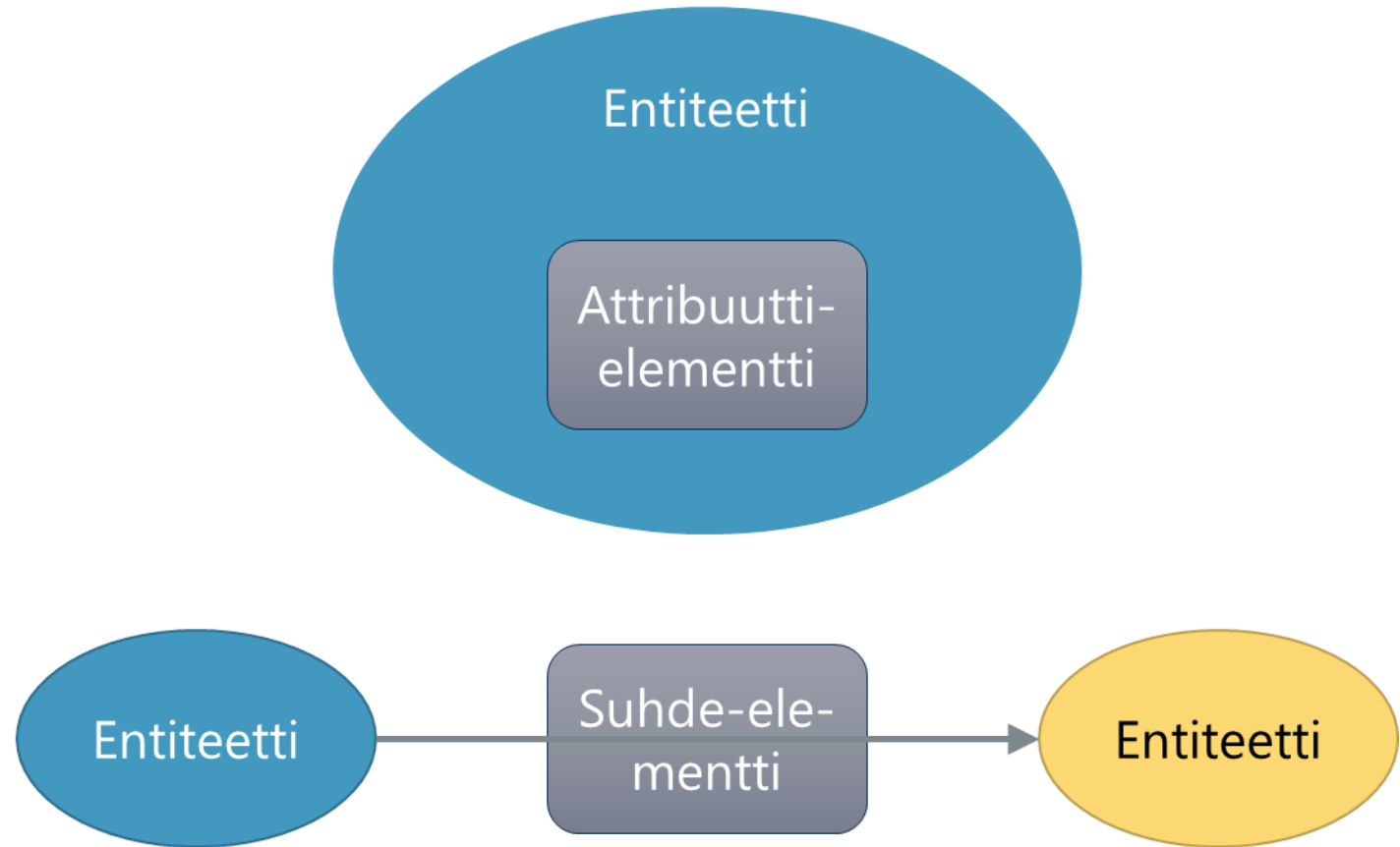
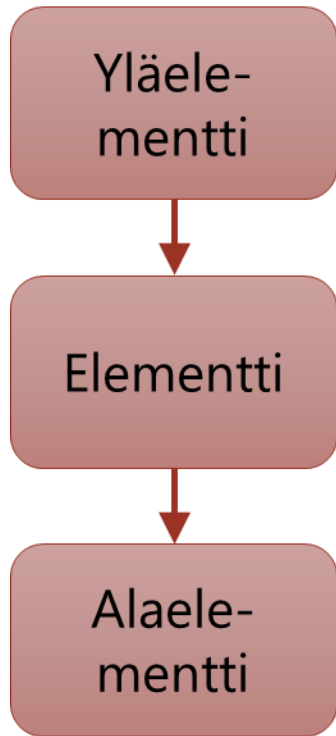
Ajanjak-
so

Nomen

Paikka

RDA-
entiteetti

Elementtijaottelu

Metatietoteos

Hallinnolliset metatiedot:

Metatiedot merkinnyt

toimija: hhh

Kuvailun kieli: hhh

Metatietojen lähde: hhh

Metatietojen julkaisuaika:

hhh

Jne.

Kuvailevat metatiedot:

Teoksen nimeke: kkk

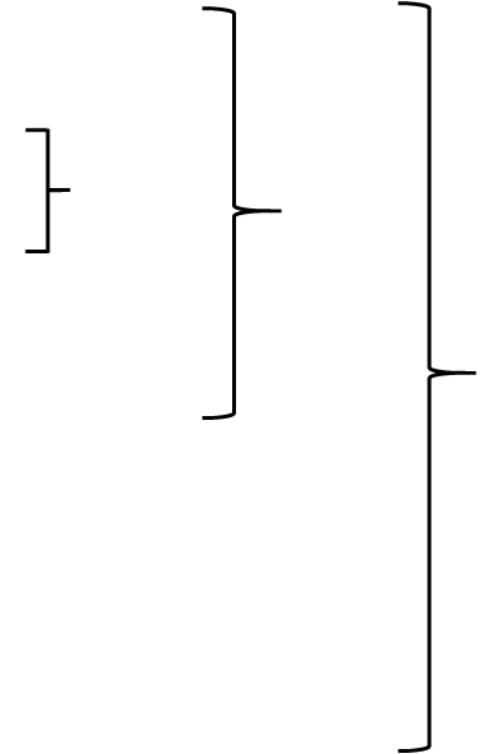
Teoksen tekijä: kkk

Julkaisuaika: kkk

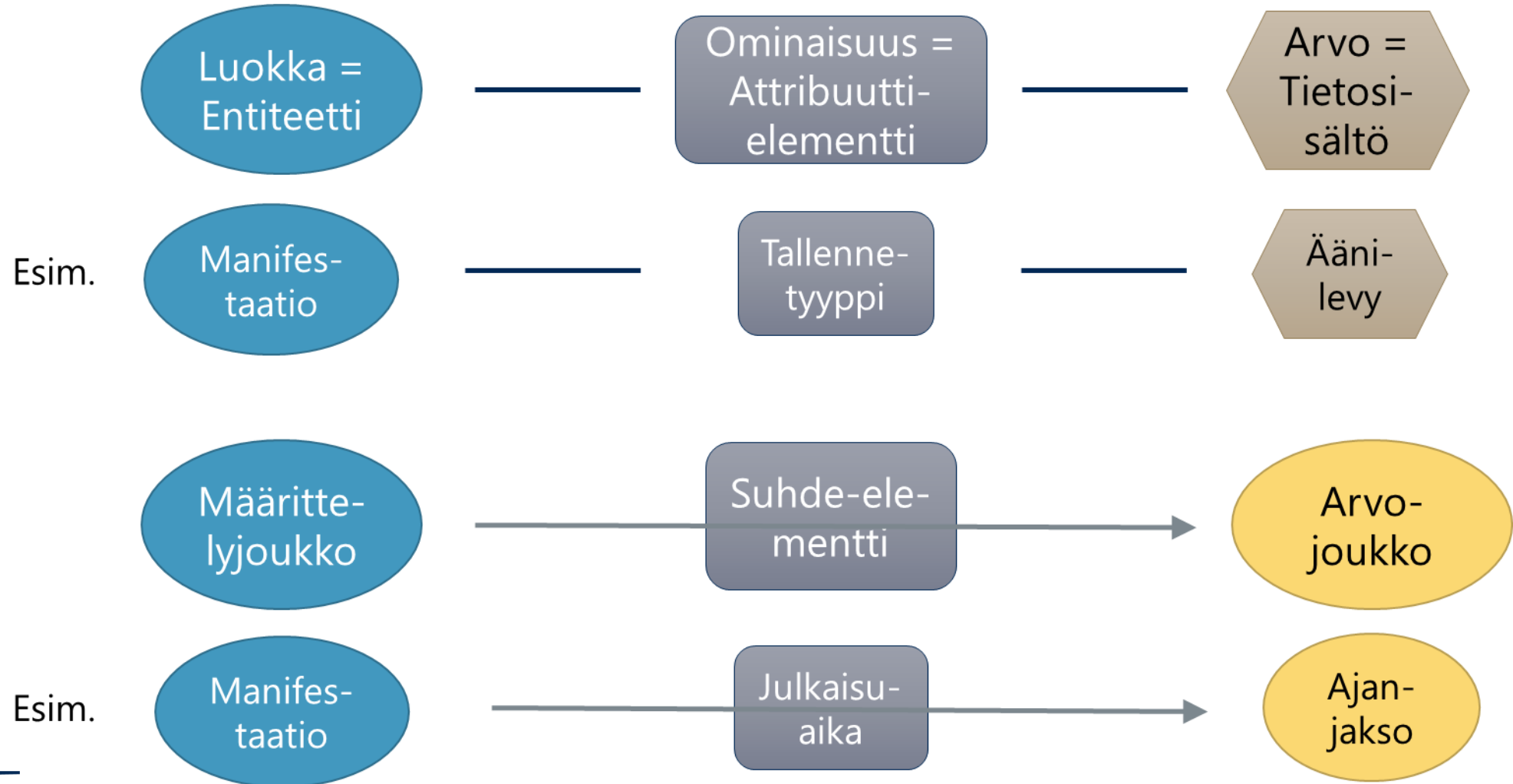
Jne.

Metatietomerkintö

Metatietokokonaisuus

Linkitetyn datan termit

Merkitsemistavat

- Neljä tapaa merkitä tietosisältö elementtiin:
 - Rakenteistamaton kuvailu, esim. huomautus
 - Rakenteistettu kuvailu, esim. auktorisoitu hakutieto (välimerkityksellä)
 - Tunniste
 - IRI = koneluettavassa muodossa oleva kansainvälinen tunniste
- Rakenteistetun kuvailun tarkemmat määrittelyt:
 - Noudatetaan tiettyä välimerkitysmallia eli *merkkijonon merkintäjärjestelmää* (string encoding scheme, SES)
 - Noudatetaan tietyssä sanastossa käytettävää merkitsemistapaa eli *sanaston merkintäjärjestelmää* (vocabulary encoding scheme, VES)
- Sanastoa, josta otetaan elementtiin sisällytettävä termi, sanotaan *arvosanastoksi* (value vocabulary)
 - Esim. RDA-elementtien [kontrolloidut termit](#) RDA Registry -palvelussa

Tiedonlähdejaottelu

- Tiedonlähde (source of information)
 - Yleistermi viitattaessa kuvailutietojen lähteeseen
- Käytetty lähde (source consulted)
 - Kuvailtava aineisto, jota käytetään samalla kuvailutietojen lähteenä
- Merkintälähde (recording source)
 - Kuvailtavan aineiston kohta, josta tieto on jäljennetty kuvailuun
- Tietolähde (reference source)
 - Aineisto, joka on kuvailuun valitun nomenin (nimen, tunnisteiden tai hakutiedon) oikeutuksena

Hakutietotermit

- Hakutieto (access point)
 - Yhdistelmä entiteetin tiedoista, joiden avulla se on helppo tunnistaa esim. hakutulostauksessa
 - Hakutiedossa on tyypillisesti entiteetin nimi/nimeke ja lisätieto, joka erottaa sen muista samannimisistä
- Auktorisoitu hakutieto (authorized access point)
 - Entiteetin ensisijainen hakutieto
- Varianttihakutieto (variant access point)
 - Muu kuin ensisijainen hakutieto
- Hakutiedon perusta (base access point)
 - Hakutiedon perusosa, johon ei sisälly hakutietoa yksilöiviä lisätietoja

Muut termiselitykset

- Seuraavien aihealueiden termit käsitellään niiden omissa koulutussessioissa:
 - Aggregaatit
 - Diakroniset teokset (ml. laajennussuunnitelma)
 - Nomen (ml. nimityselementti)

Kiitos.

[Uudistuneen RDA:n koulutukset](#)
Kuvailusääntöpalvelu
kuvailusaannot-posti@helsinki.fi